

⊗ Sæt en udløbsdato på tobak.

I en ny kronik i Avisen Danmark argumenterer professor i tobaksforebyggelse Charlotta Pisinger og Patientforeningens næstformand Martin Wolffbrandt for, at Danmark bør indføre en langsigtet plan, hvor kommende generationer aldrig lovligt skal kunne købe tobak og nikotinprodukter.

Hvert år dør omkring 16.000 danskere som følge af rygning. Bag tallene gemmer sig mennesker, familier og børn, der mister deres forældre alt for tidligt.

Vi ved, hvad der virker:

- ✓ højere priser på cigaretter
- ✓ stærkere rygestoptilbud
- ✓ langsigtet forebyggelse
- ✓ politisk mod

Nu er tiden kommet til næste skridt.

Debat:

Sæt en udløbsdato på tobak

Et nyt Folketing bør samle sig om en langsigtet plan, hvor kommende generationer aldrig får lov til at købe tobak og nikotinprodukter.

Af

Charlotta Pisinger, professor i tobaksforebyggelse

Og

Martin Wolffbrandt, næstformand i Patientforeningen med ansvar for tobak og nikotin

Hvert år dør omkring 16.000 danskere som følge af rygning. Det svarer til over 40 mennesker om dagen. Hvis et passagerfly styrtede ned dagligt med samme antal døde, ville ingen acceptere passivitet. Alligevel reagerer vi langt mere afdæmpet, når dødsfaldene kommer drypvis gennem kræft, KOL, blodpropper og hjertekarsygdomme.

Bag tallene gemmer sig mennesker og familier. Børn mister forældre. Bedsteforældre bliver alvorligt syge. Tusindvis af danskere får forkortet deres liv på grund af produkter, som er designet til at skabe afhængighed.

Derfor bør det nye Folketing samle sig om en langsigtet plan med ét klart mål: at gøre Danmark tobaksfrit for kommende generationer.

Danmark har tidligere vist, at brede politiske aftaler kan ændre samfundet markant. Det gælder velfærd, energi og pensionsområdet. Tobak bør behandles med samme alvor. Når et problem er så veldokumenteret, så dødeligt og så dyrt for samfundet, bør det ikke holdes fast af partipolitik.

Flere lande arbejder allerede med idéen om et generationsforbud. I Storbritannien diskuteres modeller, hvor aldersgrænsen hæves løbende, så yngre generationer reelt aldrig lovligt kan købe tobak. Internationalt kaldes det "the tobacco endgame".

Danmark bør gå samme vej.

Vi foreslår derfor, at Danmark indfører en udløbsdato for tobak og nikotinprodukter, så snart EU-lovgivningen giver mulighed for det. Konkret bør børn, der på det tidspunkt er 12 år eller yngre, aldrig i deres liv kunne købe cigaretter, puff bars, snus eller nikotinposer lovligt.

Ingen børn fødes med behov for nikotin. Afhængigheden skabes. Derfor er det rimeligt, at samfundet beskytter kommende generationer mod at blive nye kunder i en industri, som lever af afhængighed.

En sådan model handler ikke om at kriminalisere nuværende rygere. Den handler om at forhindre, at nye generationer bliver afhængige.

Nogle vil hævde, at voksne mennesker selv må bestemme. Frihed er vigtig. Problemet er blot, at nikotin netop underminerer friheden. Når afhængigheden først er etableret, handler forbruget ofte mindre om frit valg og mere om abstinenser og behovet for næste dosis.

Tobak er ikke en almindelig forbrugsvarer som kaffe eller chokolade. Det er et produkt, som dræber op mod halvdelen af sine langtidsbrugere.

En udløbsdato kan ikke stå alene. Der er også behov for handling her og nu.

Prisen er et af de mest effektive redskaber. En pakke cigaretter bør koste 100 kroner, samtidig med at afgifterne hæves løbende. Internationale erfaringer viser tydeligt, at højere priser især holder unge fra at begynde.

Samtidig skal rygestoptilbud styrkes markant. De fleste rygere ønsker faktisk at stoppe, men mange mangler hjælp. Kommunale tilbud bør være let tilgængelige, ventetider fjernes, og rygestopmedicin gøres billigere. Rygestop skal være en integreret del af sundhedsvæsenet – ikke et sideprojekt.

Der findes også en sejlivet myte om, at rygere selv betaler regningen gennem tobaksafgifter.

Det gør de ikke. Statens indtægter fra tobaksafgifter er langt lavere end de samlede udgifter til hospitalsbehandling, sygefravær, førtidspension og tabt arbejdskraft som følge af rygning.

Tobak er ikke en gevinst for samfundet. Tobak er et massivt økonomisk og menneskeligt tab.

Samtidig står vi over for en ekstremt stærk industri med enorme økonomiske interesser.

Derfor kræver effektiv tobaksforebyggelse politisk mod og brede aftaler.

Danmark har allerede flyttet sig med røgfri miljøer, advarsler på pakker og strammere regler.

Nu er tiden kommet til næste skridt.

Vi ved, hvad der virker. Vi kender konsekvenserne. Derfor bør Folketinget sætte en udløbsdato på tobak.

Ikke om ti år. Nu.